

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

VI. De denunciacione, & testificatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

§. 5. 133. *Quænam pœnis, & quam ratione Inquisitoria hoc crimine procedant? Quovsq; reus à duobus, vel tribus testibus denunciatus sit: non recluditur; quia cum testes singulares sint, & regulariter præsumptio stet pro Sacerdotibus, probatio efficacior, quam in aliis delictis requiritur. Quapropter Inquisitores Hispaniæ non assolent inconsulto supremo senatu aliquem specialiter Religiosum, in secretum carcerem detrudere. Causa conclusa Ecclesiastici Consultores vocantur, ut ex eorum consilio sententia profertur, & reo in secreto tribunali (non publico actu fidei) denunciatur.*

134. *Delinquens sese post unius testis depositionem detulit Inquisitoribus. In carcerem secretum non recluditur, sed lite contestata, & causa conclusa abiurat de leui, & ab audiendis Confessionibus priuatur, neque aliæ pœnæ ei imponuntur.*

135. *Quid si semel sollicitans ante ullius testis depositionem sese detulisset? Graviter reprehenditur, neque ultra punitur. Idem fit in casu, quo sollicitatæ personæ examinata negans, sollicitationem sibi factam esse.*

136. *Reus abnegat delictum duobus testibus singularibus probatum. Inquisitores inuestigant diligenter testium qualitatem, & animadvertunt, an aliquibus iudiciis verosimilibus suas depositiones comprobent; si sic repererint, etiam si reus neget, dummodo ob inimicitiam testes non repellant, illum damnant, ut abiuret de leui, & ab audiendis confessionibus abstineat.*

CAP V T VI.

De denunciatione, & testificatione in hoc Tribunali.

§. 1. 137. **A**N denuntiatio facienda sit in casibus ad S. Inquisitionem pertinentibus; quando delator crimen probare non valeat? Ita planè; quia aliàs ratio casus adesset, cuius denuntiatio obligatoria appareret; cum raro quis probare posset crimen, quod tam secreto assolent perpetrari.

138. *An filius teneatur in crimine heresis patrem denunciare, vxor maritum, frater fratrem? Ad solum heresis crimen*

hien denunciandum ius obligat cognatos, qui vna, eademque persona censentur.

139. *An quis teneatur denunciare complices? Non tenetur; quia nemo tenetur denunciare seipsum: si autem complices delicti denunciaret, seipsum proderet.*

140. *Excusat ne ad hanc denunciationem faciendam damnum amici? Ad denunciationem criminis hæresis non excusat, imò nec proprium damnum, nisi tantum esset, vt statum mutare cogeret.*

141. *Circa testificationem autem, aperias testium qualitatem. An inimicus capitalis rei sit admittendus in testem? Minimè, etiam in articulo mortis constitutus, etiam in tortura, etiam si sit reconciliatus, modò hæc reconciliatio sit recens; secus si inimicitia non est capitalis. Scio tamen etiam tunc fidem minuere quamlibet inimicitiam.* §. 2. Testificatio apud Tribunal.

142. *Quid si inimici capitalis consanguinei, aut subditi testimonium ferant? Non credendi, nisi legitimo adminiculo adiuuentur, vnde probabiliter constet, eos odio ad testandum minimè duci.*

143. *An excommunicati, infames, socii criminis, periuri, hæretici, domestici, familiares, consanguinei, mulieres, & minores quatuordecim annorum in testes admittantur? Ita quidem, & omnes sine tortura, propter difficilem delictorum ad fidem pertinentem probationem.*

144. *Est ne testis omni exceptione maior reputandus, is cui reus nihil opponit? Non eo ipso habendus talis, sed debent Inquisitores in eius vitam, conditionem, & qualitatem inquirere.*

145. *Cucurrit aliquando vnus testis inhabilis cum altero valde digno: potest ne huius dignitas alterius supplere defectum, vt faciant plenam probationem? Minimè, nisi cum vtriusque depositione aliæ circumstantiæ, & indicia concurrant.*

146. *An duo testes singulares valde digni, nobiles, & eximia persona possint facere plenam probationem? Existimo non posse quia singulares.*

147. *Poterit ne reus damnari propter multitudinem testium non idoneorum? Poterit etiam ad pœnam ordinariam. Sed ad hoc saltem quatuor non sufficiunt.*

148. *Quonammodo audiendi testes. Debent adesse duæ religiose personæ, non quidem professione, sed religionis zelo. Possunt ne hoc examen Inquisitores alijs committere? Non nisi nec testes ad ipsos, nec ipsi ad testes legitima causa accedere valerent.*

149. *In causa hæresis expedit ne testes cum reo confrontentur?* Licet in aliis causis expediat, in causa tamen hæresis non expedit reor.

150. *Testes in summario iudicio recepti sunt, & examinati in plenario medio præstato iuramento: debent ne iterum examinari, & ratificari?* Ita quidem, aliàs in iudicio fidem non efficiunt. Ad memoriam reuocò tunc non debere eis primam attestationem ostendi, vt appareat, an idem prius testentur.

151. *Possunt ne vniri plures testes singulares etiam de eadem hæresi diuerso tempore prolata?* Non quidem possunt, vt faciant plenam probationem. Scio contrarium probabile esse.

152. *Potest ne reus mala vita & fama pœna ordinari puniri, quando sunt duo idonei testes?* Potest. Attamen in præli Inquisitionis Hispanicæ nemo ad pœnam ordinariam damnatur, nisi per tres testes, contestes, idoneos.

153. *An possint testes recipi ad perpetuam rei memoriam ad Fiscalis instantiam, ita vt deponant testimonium, quod postea illis etiam absentibus, faciat fidem contra reum in plenario iudicio?* Possunt equidem; imò etiam per talem testem quis potest torturæ addici, si deponit verosimilia, & exhibet solidi rationem. Et hæc omnia in fauorem fidei.

CAPVT VII.

*Praxis circa materiam de Augustissimo Inquisitionis
Tribunali ex Societatis IESV
Doctoribus.*

- S. I. 154. *Num sit Inquisitorum potestas cumulatiua?* Minime, sed priuatiuam esse Molina asserit; neque enim tunc Episcopi de hæresi cognoscere, nec edicta fidei proponere possunt saltem in Regnis Hispaniæ.
155. *Si Episcopi & Inquisitores incompatibilia præcipiant, v. g. vt reus eadem hora apud ipsos compareat, cuiam debet parere?* Affirmo ex Azorio magis Inquisitoribus, quàm Episcopo teneri parere.
156. *Possunt ne Inquisitores libros hæreticos legere?* Solus potest, Suario auctore, generalis Inquisitor. Nec aliis hæc potest ex eodem Suario licentiam impertire.

157. Post